

Полуєва Катерина Дмитрівна

студентка 3-го курсу факультету підготовки слідчих
Національного університету «Одеська юридична академія»

ШЛЮБНИЙ ДОГОВІР В УКРАЇНІ

В останні роки Україна намагається перейняти європейський позитивний досвід у багатьох питаннях, виключенням не стали і сімейні відносини. Питання шлюбного договору на теренах України вперше піднялось у 1992 році, коли тогочасний Кодекс про шлюб та сім'ю надав українцям можливість укласти шлюбний договір. У сучасному Сімейному кодексі України, у Главі 10, також закріплені всі особливості укладання та розірвання шлюбного договору [1].

Не зважаючи на це, інститут шлюбного договору в Україні так і не став популярним [3, с. 102]. На це є декілька причин:

- 1) укладання шлюбного договору не є обов'язковим для молодят;
- 2) через особливості нашого менталітету люди вважають, що укладання такого документу є актом недовіри до свого партнера;
- 3) українці мало обізнані в юридичних аспектах сімейних відносин, і не всі українці розуміють, що являє собою шлюбний договір.

Шлюбний договір – це цивільний правочин, який базується на взаємній домовленості наречених або чоловіка та дружини та встановлює обсяг майнових прав та обов'язків подружжя на час існування та припинення їх шлюбу [4, с. 86].

Такий договір є виключно добровільним, з обох сторін. Укладається він у письмовій формі та обов'язково має бути посвідчений нотаріусом. Відповідно до сімейного законодавства України, шлюбний договір, за взаємним бажанням, можна змінити та розірвати й особи, які уклали цей договір мають право відмовитися від нього у будь-який час. Для цього укладають новий договір про зміну/відмову/розірвання шлюбного договору у письмовій формі з обов'язковим посвідченням нотаріусом. Але з цього правила є виключення: одностороннє розірвання шлюбного договору можливо лише в разі наявності рішення суду, яке приймається тільки якщо існують підстави, що мають істотне значення, наприклад, каліцтво чи важка хвороба одного з подружжя, що спричиняє неможливість вчинення ним дій особистого характеру. Зміна шлюбного договору також відбувається згідно до рішення суду, але лише за умови, що цього потребують інтереси того з подружжя, хто проявив бажання змінити договір, інтереси неповнолітніх та повнолітніх непрацездатних дітей подружжя [1].

Керуючись положеннями Цивільного кодексу України, шлюбний договір, як і будь-який правочин можна визнати недійсним повністю

або частково [2]. Договір визнається недійсним, якщо шлюбний договір укладено:

- 1) з особою з обмеженою цивільною дієздатністю;
- 2) з дієздатною особою, яка на момент укладання даного правочину не могла усвідомлювати та керувати своїми діями;
- 3) з особою, яка помилилася щодо обставин, що мають істотне значення;
- 4) стороною під впливом обману, насильства тощо.

Також українське законодавство передбачило можливість звертатися до суду з позовом про визнання шлюбного договору недійсним заінтересованим особами (батькам, родичам, дітям тощо) без бажання одного з подружжя.

Статистика, яка оприлюднена на офіційному сайті Міністерства юстиції України надає таку інформацію – дуже мало українців укладають шлюбний договір. Лідерами по укладанню шлюбних договорів в Україні є міста-мільйонери – Київ, Одеса та Харків, пасуть задніх – Черкаська, Сумська та Кіровоградська області. Також нотаріальна практика зазначає, що в Україні шлюбний договір укладають подружжя, де один з них є іноземцем та подружжя, в якому на момент одруження у чоловіка та дружини полярно різний матеріальний стан [3, с. 103].

Отже, інститут шлюбного договору в Україні є непопулярним, через низку причин, основною з яких є наш щирий та відкритий український менталітет, що вбачає у шлюбному договорі акт повної недовіри до свого коханого. Але шлюбний договір допомагає подружжю у майбутньому уникнути матеріальних конфліктів, які можуть призвести до розірвання шлюбу. Тому необхідно створити інформаційний блок, який зможе донести до українців, що шлюбний договір не тільки не перешкоджає шлюбу, а навіть допомагає зміцнити інститут сім'ї, шляхом зменшення кількості суперечок та конфліктів у матеріальному секторі спільного життя.

Список використаних джерел

1. Сімейний кодекс України – Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2002, № 21-22, ст. 135.
2. Цивільний кодекс України – Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, № 40-44, ст. 356.
3. Римаренко І.В. Шлюбний договір в Україні: за і проти / І.В. Римаренко // Сучасні питання економіки та права. – 2013. – № 1. – С. 102-105.
4. Ромовська З.В. Закон і сімейні відносини / З.В. Ромовська // Юридична газет. – 2005. – № 6. – С. 85-88.

Ключові слова: правочин, шлюбний договір, сімейне право, подружжя, сімейні відносини.

Науковий керівник: к.ю.н., доцент Вороніна Н. В.